

PROFESIJAS STANDARTS SOCIĀLAIS DARBS UN APRŪPE

SOCIĀLAIS DARBINIEKS PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS

1. Profesionālās kvalifikācijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis, prasības izglītībai	
Sociālais darbinieks	Kvalifikācijas līmenis: Sestais profesionālās kvalifikācijas līmenis (6. LKI)
	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību: Nav
2. Profesionālās kvalifikācijas daļas un profesionālās kvalifikācijas prasības attiecībā uz specializāciju un saistītu profesionālo kvalifikāciju	
Prasības attiecībā uz darba tirgū atpazīstamu kvalifikācijas daļu: Nav	
Profesionālās kvalifikācijas specializācijas: Sociālais darbinieks darbam ar ģimeni ar bērniem (7. LKI)	
Saistītās profesionālās kvalifikācijas, kvalifikācijas līmenis: Sociālais rehabilitētājs (5. LKI) Sociālais aprūpētājs (5. LKI) Sociālās palīdzības organizators (5. LKI) Aprūpētājs (3. LKI)	
3. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu kopsavilkums	
Sociālais darbinieks identificē un analizē indivīda, ģimenes, grupas, kopienas un sabiedrības sociālās problēmas, sekmē to prevenciju, sadarbībā ar klientu un citu profesiju pārstāvjiem tās risina, piesaistot vai radot atbilstošus resursus (finanšu, cilvēkresursus, organizāciju potenciālu u.c.); savā profesionālajā darbībā īsteno sociālo taisnīgumu, sekmē klienta pašnoteikšanos; pārstāv klienta intereses; ievēro profesionālās ētikas normas, pastāvīgi pilnveido savu profesionālo kompetenci, kā arī sniedz ieguldījumu sociālā darba prakses un pētniecības attīstībā. Sociālais darbinieks strādā valsts un pašvaldību iestādēs (t.sk. sociālajos dienestos, ārstniecības iestādēs, izglītības iestādēs, ieslodzījuma vietās), biedrībās, nodibinājumos, kopienās, atbilstoši klientu vajadzībām un identificētajām problēmām veicot gan sociālo darbu ar senioriem, ar personām ar atkarības problēmām, ar personām ar garīga rakstura traucējumiem, ar vardarbībā cietušām personām un citām mērķa grupām, gan īstenojot sociālpedagoģisko atbalstu. Sociālā darbinieka pienākumi un uzdevumi: 3.1. Sociālā darba ar indivīdiem un ģimenēm veikšana: 3.1.1. vadīt gadījumu; 3.1.2. īstenot krīzes intervenci;	

- 3.1.3. veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu;
- 3.1.4. veikt sociālo darbu ar grupu;
- 3.1.5. īstenot sociālpedagoģisko atbalstu.
- 3.2. Sociālā darba kopienā īstenošana:
 - 3.2.1. sekmēt kopienas iedzīvotāju līdzdalību, iesaistīšanos un pašpalīdzību;
 - 3.2.2. plānot uz sociāli ekonomisko izaugsmi orientētu un kopienas iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu ieviešanu;
 - 3.2.3. izvērtēt sniegto pakalpojumu efektivitāti.
- 3.3. Sociālās politikas īstenošana:
 - 3.3.1. izstrādāt uz personu centrētus sabiedrības sociālo problēmu risinājumus un salāgot tos ar citu rīcībpolitiku jomu prioritātēm;
 - 3.3.2. plānot un īstenot uz personu centrētu sabiedrības sociālo problēmu risinājumu ieviešanu.
- 3.4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās vispārējās prasmes, zināšanas un kompetences:
 - 3.4.1. veikt profesionālo darbību klienta interesēs, respektējot klienta pašnoteikšanos, ar cieņu, atbildīgi, empātiski, ieinteresēti, nenosodoši, nediskriminējoši un toleranti;
 - 3.4.2. identificēt un risināt ētiskas dilemmas profesionālajā darbībā;
 - 3.4.3. veikt lietišķus un zinātniskus pētījumus vai piedalīties tajos;
 - 3.4.4. sazināties valsts valodā;
 - 3.4.5. lietot profesionālajā saziņā vismaz divas svešvalodas;
 - 3.4.6. lietot digitālās tehnoloģijas;
 - 3.4.7. sadarboties ar kolēģiem, citu profesiju pārstāvjiem, klientiem un viņu tuviniekiem, kopienas pārstāvjiem vajadzību identificēšanā, risinājumu plānošanā, īstenošanā un novērtēšanā;
 - 3.4.8. plānot un organizēt savu profesionālo darbību;
 - 3.4.9. organizēt un vadīt starpprofesionālas komandas darbu;
 - 3.4.10. ievērot labklājības nozari reglamentējošo normatīvo aktu prasības;
 - 3.4.11. rūpēties par savu fizisko un garīgo veselību;
 - 3.4.12. ievērot darba tiesību, darba aizsardzības, vides aizsardzības un civilās aizsardzības normatīvo aktu prasības;
 - 3.4.13. krīzes situācijās un nelaimes gadījumos rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem;
 - 3.4.14. pilnveidot savu profesionālo kompetenci.

4. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā PROFESIONĀLĀ kompetence					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes	Profesionālās zināšanas	Kompetence (kvalifikācijas līmenis)	
Sociālā darba ar indivīdiem un ģimenēm veikšana					
4.1.	Vadīt gadījumu.	Izmantot klienta vajadzību, problēmu, grūtību, resursu izvērtēšanas metodes, iesaistot klientu, nepieciešamos profesionāļus un pakalpojumu sniedzējus izvērtēšanas procesā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pieaugušo veselība. Invaliditāte. Cilvēka psihiskās, fiziskās, seksuālās un garīgās attīstības teorijas. Agrīno, kumulatīvo traumu un vardarbības ietekme uz cilvēka attīstību.	Spēja vadīt gadījumu (indivīds, pāris vai ģimene) atbilstoši klienta vajadzībām un sociālā darba teorijām. Spēja nodrošināt klientu ar praktisku, informatīvu un emocionālu atbalstu. Spēja attīstīt klientu prasmes risināt sociālās un individuālās problēmas.	6. LKI
		Lietot antropoloģisko pieeju klienta personības iepazīšanai.	Vispārīgās ģimenes teorijas.		
		Veikt izvērtēšanas rezultātu kopsavilkumu, nosakot sociālās problēmas un sniedzot rekomendācijas turpmākam darbam.	Atkarību būtība, klasifikācija, pazīmes un pakalpojumi.		
		Vienoties ar klientu par nepieciešamajiem pasākumiem situācijas uzlabošanā, problēmu mazināšanā, normalizēšanā vai pārtraukšanā.	Atkarību izraisīto problēmu ietekme uz ģimenes funkcionēšanu.		
		Plānot un veikt intervenci, ietverot prioritātes, pieejas, piesaistāmos pakalpojumus.	Garīgās veselības traucējumu būtība, klasifikācija, pazīmes.		
		Iesaistīt ģimeni, darba kolēģus, kopienu, baznīcu resursus klienta fizisko, veselības, garīgo, mājokļa, finanšu, darba, izglītības jautājumu līdzsvarošanā.	Garīgās veselības uzlabošanas pakalpojumi. Garīgās veselības traucējumu būtība, klasifikācija, pazīmes, uzlabošanas pakalpojumi, ietekme uz ģimenes funkcionēšanu. Vispārīgās ģimenes teorijas.		

		Pārraudzīt sociālā pakalpojuma sniegšanas gaitas atbilstību klienta vajadzībām.	Pakalpojumi dažādām mērķa grupām. Sociālais darbs ar vardarbībā cietušām personām un vardarbību veikušām personām. Sociālā darba teorijas. Antropoloģija un tās virzieni 20. un 21.gadsimta ideju vēsturē. Sociālais darbs ar gadījumu (formas, vēsture un attīstība). Gadījuma vadīšanas veidi, gadījuma vadīšanas funkcijas, gadījuma vadītāja lomas, gadījuma vadīšanas posmi un metodes. Sociālā darbinieka lomas. Klienta vajadzību izvērtēšana. Cilvēktiesības. Bērna un ģimenes tiesības. Sociālās drošības sistēma. Sociālie pakalpojumi, to izstrādes pamatojums, sociāla pakalpojuma struktūra. Dokumentācija sociālajā darbā. Komandas veidošana un darba organizēšana sociālajā darbā ar gadījumu.		
		Novērtēt intervences procesu un sadarbības rezultātus, izmantojot atbilstošas novērtēšanas metodes.			
		Veikt klienta novērošanu pēc aktīvā gadījuma vadīšanas procesa noslēgumā.			
4.2.	Īstenot krīzes intervenci.	Identificēt apdraudējuma situācijas, krīzes un akūta stresa reakcijas.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja atbilstoši klientu vajadzībām, sensitīvi un efektīvi sniegt	6. LKI

		Efektīvi sazināties ar cilvēkiem krīzes situācijās un ar akūta stresa reakcijas simptomiem. Noteikt krīžu situācijas pazīmes, pakāpes un atbilstoši plānot krīzes intervenci. Rīkoties nekavējoties, atbilstoši krīzes intervences posmiem un soļiem. Izvērtēt krīzes intervences gaitu un pakalpojumu atbilstību klienta situācijai.	Starptautiskais slimību klasifikators (SSK). Starptautiskā funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Posttraumatiskā stresa sindroma simptomātika. Krīzes situācijas cilvēka dzīvē, to identificēšana un klasifikācija. Rīcība un saskarsme krīzes un ārkārtas situācijās. Sociālā darba teorijas (krīzes teorija, krīzes intervences teorija, uz uzdevumu vērsta pieeja). Psihosociālās konsultēšanas un atbalsta sniegšanas principi un metodes krīžu situācijās dažādām mērķa grupām. Krīžu intervences pakalpojumi. Pakalpojumu piesaiste krīžu situācijās.	profesionālu atbalstu un piesaistīt atbilstošus pakalpojumus krīžu situācijās.	
4.3.	Veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu.	Intervēt, izmantojot motivējošas intervijas metodi. Noskaidrot klienta vērtējumu par konsultēšanas procesā notiekošo. Sniegt klientam saprotamā veidā atgriezenisko saiti par psihosociālās konsultēšanas procesu, tā rezultātiem un ieteikumiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Psihoterapijas pamati. Personības iezīmju teorijas. Psihodinamiskā pieeja. <u>Lietošanas līmenī:</u> Psihosociālās konsultēšanas un psihosociālā darba būtība un veidi.	Spēja veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu, pielāgojot profesionālās komunikācijas stilu un tehnikas dažādām klientu auditorijām.	6. LKI

		Novērtēt konsultēšanas procesa rezultāta atbilstību konsultēšanas mērķim un izvēlētajām darba metodēm.	Konsultēšanas metodes. Intervēšanas metodes. Sadarbības alianses veidošana un uzturēšana. Motivējošā intervija. Sistēmiskās pieejas principi psihosociālajā konsultēšanā. Saskarsme un konsultēšanas specifika darbā ar dažādām klientu mērķa grupām.		
4.4.	Veikt sociālo darbu ar grupu.	Noskaidrot un izvērtēt klientu vajadzības, problēmas un resursus. Izstrādāt potenciālo klientu mērķa grupas pazīmju un kritēriju kopumu. Motivēt grupas dalībniekus iesaistīties pakalpojuma saņemšanā. Plānot grupas darbu atbilstoši klientu vajadzībām un spējām, ietverot mērķa grupas raksturojumu, grupas veidu, regularitāti, ilgumu, metodes, saturu un novērtēšanu. Vadīt grupu atbilstoši grupas attīstības procesa posmiem, izmantojot piemērotas pieejas un metodes. Novērtēt grupas procesu un rezultātus, grupas dalībnieku individuālo attīstību.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Sociālais darbs ar grupu: posmi, grupas dinamika, metodes un darba dokumentācijas veidi. Mērķa grupas specifika: psihosociālā portreta noteikšana, sociālo vajadzību raksturojums, zināšanas par mērķa grupai aktuāliem jautājumiem. Grupas darba programmas izstrādes un veidošanas principi. Resursu piesaiste un attīstīšana sociālajā darbā, resursu novērtēšanas metodes. Klientu līdzdalības nodrošināšanas un veicināšanas veidi un paņēmieni.	Spēja īstenot sociālo darbu ar grupu, pamatojoties uz sociālā darba teorijām, metodēm un pierādījumiem.	6. LKI

		Sniegt klientiem individualizētu atgriezenisko saiti ar rekomendācijām rakstiski un mutiski.			
4.5.	Īstenot sociālpedagoģisko atbalstu.	Identificēt bērnu un jauniešu socializācijas riskus un novērtēt tos, izvēloties piemērotas socializācijas procesa risku novērtēšanas metodes. Noteikt bērna vai jaunieša dzīves prasmju līmeni. Veidot un uzturēt iekļaujošu, bērniem un jauniešiem emocionāli un fiziski drošu vidi. Izstrādāt un īstenot resocializācijas programmas sadarbībā ar izglītības, labklājības, veselības aprūpes un tiesībsargājošo jomu iestādēm. Konsultēt un izglītēt socializācijas un bērnu tiesību jautājumos bērnu un jauniešu ģimenes, vispārizglītojošo, ārpusšķolas pedagoģisko un atbalsta personālu. Izmantot sociālpedagoģiskā atbalsta metodes darbā ar senioriem, personām ar garīga rakstura traucējumiem, arī citām mērķa grupām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Speciālās un iekļaujošās izglītības attīstības tendences Latvijā un ārvalstīs. Bērnu, pusaudžu un jauniešu speciālo vajadzību izpausmes izglītības procesā un ārpusizglītības vidē. Psihiatrijas pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Attīstības psiholoģija. Personības psiholoģija: adaptīvas personības attīstība, sadarbības prasmju pilnveide, saliedētība, konfliktu prevencija. Cilvēka attīstība un veselība, veselīgs dzīvesveids un riskanta uzvedība, risku novērtēšana. Personas resursu un dzīves prasmju izpēte un kartēšana. Pedagoģiskais process izglītības iestādēs, mācību un audzināšanas darba saturs. Didaktika sociālpedagoģiskā atbalsta sniegšanā, vides organizēšana efektīvam darbam ar pieaugušajiem, bērniem un jauniešiem.	Spēja kompetenti, zinātniski pamatoti un atbildīgi īstenot sociālpedagoģisko atbalstu. Spēja īstenot praksē bērnu tiesību aizsardzības principus.	6. LKI

			Individualizācija pedagoģiskajā darbā. Sociālās pedagoģijas teorijas un metodes, sociālā pedagoga darbības jomas, kompetences, starpinstitucionālā sadarbība, sadarbība ar ģimeni. Sociālpedagoģiskais atbalsts vienaudžu vardarbības mazināšanā. Sociālpedagoģiska gadījuma vadīšana. Resocializācijas pamatuzdevumi, pieejas, metodes. Mentora darbība. Formālās un neformālās izglītības metodes. Izglītības jomu reglamentējošie normatīvie akti, politikas plānošanas dokumenti. Normatīvais regulējums bērnu tiesību aizsardzības jomā. Sporta, interešu izglītības un brīvā laika organizēšana.		
Sociālā darba kopienā īstenošana					
4.6.	Sekmēt kopienas iedzīvotāju līdzdalību, iesaistīšanos un pašpalīdzību.	Analizēt politiskos, sociālekonomiskos, demogrāfiskos un kultūras faktorus kopienā, tostarp cilvēktiesību un bērnu tiesību ievērošanu. Pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības, izmantojot zinātniski	<u>Izpratnes līmenī:</u> Sabiedrības sociālā struktūra. Sabiedrības politiskā struktūra. Globālās sociālās problēmas.	Spēja sekmēt iedzīvotāju iesaistīšanos, sociālo aktivitāti un pašpalīdzību kopienas ietvaros. Spēja īstenot sociālo problēmu prevenciju kopienā, izmantojot agrīnas ietekmes mazināšanas pieejas un metodes.	6. LKI

		pamatotas, sociālajai videi un kultūrai atbilstošas metodes. Motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā. Piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai, tostarp veidojot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu veidošanas nolūkā. Organizēt saliedējošus un izglītojošus pasākumus, atbalsta un pašpalīdzības grupas kopienas iedzīvotājiem. Aizstāvēt kopienas dalībnieku intereses un pārstāvēt tās dažādās procesuālās darbībās valsts un pašvaldību iestādēs. Atrast efektīvāko organizāciju tīklu klientu aizstāvībai un pozitīvo pārmaiņu ieviešanai.	Dabas vides attīstība un problēmas, cilvēka un dabas attiecības. <u>Lietošanas līmenī:</u> Sociālās problēmas, to identificēšana un izpēte. Prevencija, tās līmeņi un mērķa grupas. Sociālā darba kopienā teorijas un metodes. Spēka perspektīva sociālajā darbā. Sociālā vide un tās ietekmes kopienā. Iedzīvotāju aptaujas, to formas un metodes. Sociālais kapitāls, simboliskais kapitāls, kultūras kapitāls, mentālais kapitāls. Multikulturāla vide un cilvēku daudzveidība. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Sociālās un politiskās intereses, interešu aizstāvība. Sociālās jomas un interešu aizstāvības nevalstiskas organizācijas pasaulē, to pieredze un ietekme. Biedrību un nodibinājumu darbības tiesiskais regulējums Latvijā.	Spēja veicināt solidaritāti un atbalstu sociāli ievainojamām personām un grupām.	
--	--	---	--	---	--

			Sociālās jomas un interešu aizstāvības biedrības un nodibinājumi Latvijā, to ietekme.		
4.7.	Plānot uz sociāli ekonomisko izaugsmi orientētu un kopienas iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu attīstību un ieviešanu.	Kartēt kopienā pieejamos resursus un piesaistīt jaunus resursus. Iniciēt jaunus pakalpojumus un programmas kopienas grupām, izmantojot informāciju par sociālā darba ar grupām pieredzi un pētījumus par grupām pielāgoto pakalpojumu efektivitāti.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Demogrāfijas tendences un prognozes attiecībā uz iedzīvotāju skaita un vecuma dinamiku. <u>Lietošanas līmenī:</u> Uzņēmējdarbība, biznesa plāns, budžeta veidošana, uzņēmējdarbības tiesiskais regulējums. Sociālā uzņēmējdarbība. Sociālās atstumtības riska grupas, to noteikšana un to atbalsta regulējums Latvijā. Ielu sociālā darba principi un metodes. Kaitējuma mazināšanas stratēģijas. Valsts un pašvaldību sniegto izglītības un veselības aprūpes pakalpojumu, pašvaldību sniegto komunālo un transporta pakalpojumu tiesiskais regulējums.	Spēja sekmēt kopienā esošu pakalpojumu pilnveidi un jaunu, iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu piedāvājumu.	6. LKI
4.8.	Izvērtēt sniegto pakalpojumu efektivitāti.	Plānot un organizēt sociālo, veselības aprūpes, izglītības, transporta un komunālo pakalpojumu novērtēšanu kopienā. Veidot divpusēju profesionālu komunikāciju ar pakalpojumu sniegšanā un saņemšanā iesaistītajām	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pakalpojumu un programmu novērtēšana, tās veidi un metodes. Sociālo, veselības aprūpes, izglītības, transporta un komunālo pakalpojumu regulējuma atbilstības mērķa grupu vajadzībām	Spēja izvērtēt pakalpojumu sniegšanas politikas un procedūras, to saturu un atbilstību kopienas iedzīvotāju vajadzībām.	6. LKI

		pusēm kopienā, izmantojot dialoga un debašu formātus, vieglo valodu, ja attiecināms.	novērtēšanas metodes uz personu centrētā pieejā.		
		Ievākt datus par pakalpojumu īstenošanu kopienā, kritiski izvērtējot datu drošticamību.			
		Veikt datu par pakalpojumu īstenošanu analīzi.			
Sociālās politikas īstenošana					
4.9.	Izstrādāt uz personu centrētus sabiedrības sociālo problēmu risinājumus un salāgot tos ar citu rīcībpolitiku jomu prioritātēm.	Identificēt sabiedrības sociālās problēmas un analizēt to cēloņus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Eiropas Savienības sociālās drošības pamatprincipi. Veselības, izglītības, tieslietu, iekšlietu, kultūras, vides un reģionālās attīstības, ekonomikas, ārlietu nozares rīcībpolitikas, to prioritātes. <u>Lietošanas līmenī:</u> Nodarbinātības, ienākumu, nevienlīdzības un nabadzības rādītāji, sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmēju dzimuma un vecuma struktūra, sociālās iekļaušanas mērķa grupu situācijas radītāji un to dinamika. Sociālo problēmu socioloģija un sociālā darba makroprakse. Sociālā riska veidi, sociālajam riskam pakļautās iedzīvotāju grupas.	Spēja identificēt sabiedrības sociālās problēmas, analizēt to cēloņus un modelēt pierādījumos balstītus sabiedrības sociālo problēmu risinājumus. Spēja drosmīgi aizstāvēt un pamatot sociālā taisnīguma īstenošanu sociālajā politikā. Spēja pamatot un aizstāvēt uz personu centrētas sociālās politikas stratēģijas.	6. LKI
		Analizēt politikas plānošanas dokumentus un normatīvo regulējumu.			
		Identificēt un mazināt profesionālajā darbībā aizspriedumu, stereotipu, nekritisku pieņēmumu un viltus ziņu izplatību un ietekmi.			
		Izstrādāt uz personu centrētus un pierādījumos balstītus sabiedrības sociālo problēmu risinājumus.			

			Sociālā politika, tās formulēšana un analīze. Sociālā politika Latvijā, vēsture, horizontālās stratēģijas, tematika un risinājumi.		
4.10.	Plānot un īstenot uz personu centrētu sabiedrības sociālo problēmu risinājumu ieviešanu.	Kartēt cilvēku, vadības, tehniskos, finanšu resursus uz personu centrētu sociālo problēmu risinājumu ieviešanai. Plānot konkrētu sociālo problēmu risinājumu ieviešanu valsts vai pašvaldības politikā. Veikt plānoto risinājumu ieviešanas procesa testēšanu sociālās politikas ieviešēju vidēs, piemēram, specializētās biedrībās vai nodibinājumos, valsts sociālās jomas institūcijās, sociālajos dienestos un to institūcijās. Prognozēt ieviešamo risinājumu ietekmi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Politiskie resursi un to plānošana. Sociālās politikas ieviešanas organizēšana, pilotēšana un korekcijas, izpēte un novērtēšana.	Spēja īstenot uz personu centrētu sabiedrības sociālo problēmu risinājumu ieviešanu. Spēja rosināt pozitīvas sociālas pārmaiņas, sociālu un karitatīvu kohēziju.	6. LKI

5. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā VISPĀRĒJĀ kompetence					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes	Vispārējās zināšanas	Kompetence (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Veikt profesionālo darbību klienta interesēs un respektējot klienta pašnoteikšanos, ar cieņu, atbildīgi, empātiski, ieinteresēti, nenosodoši, nediskriminējoši un toleranti.	Izprast un ievērot Sociālo darbinieku ētikas kodeksu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Aksioloģijas pamati. Ētikas teorijas un jēdzieni, ētikas virzieni un pamatjautājumi, ētika un morāle. <u>Lietošanas līmenī:</u> Sociālā darbinieka profesionālās ētikas principi un normas. Sociālā darbinieka ētikas kodekss.	Spēja uzņemties atbildību par savu profesionālo darbību vai bezdarbību. Spēja ētiski atbildīgi rīkoties pret klientiem un kolēģiem klātienē un tiešsaistes komunikācijā.	6. LKI
		Ievērot klientu un kolēģu pašnoteikšanos.			
		Darbā ar klientu ievērot profesijas robežas.			
		Rīkoties saskaņā ar profesionālās ētikas pamatprincipiem.			
		Ievērot cieņu un konfidencialitāti digitālajā komunikācijā.			
5.2.	Identificēt un risināt ētiskas dilemmas profesionālajā darbībā.	Izturēties pret klientu kā pret savas situācijas ekspertu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Konfidencialitāte un tās nozīme sociālā darba praksē. Motivācija, vērtības, rīcība, vērtību konflikti. Ētiskās dilemmas jēdziens. Ētisko dilemmu risināšanas iespējas un stratēģijas.	Spēja atbildīgi rīkoties sociālā darba praksē, ievērojot klienta interešu primaritāti. Spēja piedalīties diskusijās par vērtību konfliktiem un ētiskām dilemmām sociālajā darbā vai iniciēt šādas diskusijas.	6. LKI
		Identificēt un analizēt savus aizspriedumus un to ietekmi profesionālajā darbībā.			
		Analizēt personas rīcības morālās sekas.			
		Veidot profesionālu refleksiju par iespējamām ētiskajām dilemmām sociālā darbinieka profesionālajā darbībā.			

5.3.	Veikt lietišķus un zinātniskus pētījumus vai piedalīties tajos.	Formulēt pētījuma problēmu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Socioloģijas teorijas, socioloģijas skatījums uz cilvēku un sabiedrību, pozitīvisms, funkcionālisms, marksistiskā socioloģija un konfliktoloģija, fenomenoloģiskā socioloģija un interakcionisms, mūsdienu socioloģiskās teorijas. Sociālā darba vēsture Latvijā un pasaulē. Demogrāfijas pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kritiskās un analītiskās domāšanas pamati, loģika un argumentācija, alogismi, domāšanas kļūdas. Zinātnes metodoloģija un loģika. Pētniecības ētikas principi. Pētniecības metodes sociālajā darbā, datu ieguve un interpretācija. Informācijas analīzes pamatprincipi. Datu apstrādes veidi un metodes kvantitatīvajos un kvalitatīvajos pētījumos. Statistikas pamati, statistiskās datu apstrādes metodes, statistisko rādītāju pielietošana profesionālajā darbībā. Ieteikumu un priekšlikumu formulēšana.	Spēja izvēlēties un pielietot teorētiskās pieejas pētniecībā. Spēja izvēlēties pētījuma metodoloģiju (kvantitatīvā, kvalitatīva, jaukta) un izstrādāt pētījuma dizainu. Spēja atspoguļot pētījuma rezultātus publikācijās.	6. LKI
		Izvirzīt pētījuma mērķi, jautājumus, hipotēzes.			
		Izplānot pētījuma norisi, nosakot pētījuma izlasi un pētījumā izmantojamās metodes.			
		Atbilstoši pētījuma metodēm izstrādāt pētījuma instrumentus.			
		Iegūt un sistematizēt datus pētniecības nolūkos.			
		Analizēt datus pētniecības nolūkos.			
		Izdarīt secinājumus un izstrādāt ieteikumus, priekšlikumus.			
		Noteikt pētījuma rezultātu praktisko pielietojamību.			
		Pārzināt sociālā darba kā zinātnes attīstības procesu.			

			Publikācijas izstrādes principi un process.		
5.4.	Sazināties valsts valodā.	Sazināties mutiski un rakstiski dažādās profesionālās situācijās un vidēs.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Sociālā darba un sociālās pedagoģijas terminoloģija valsts valodā. Lietišķie raksti un funkcionālā gramatika. Zinātniskais, u.c. valodas stili. Verbālā un neverbālā saziņa. Saskarsmes kultūra. Rakstu valodas kultūra. Profesionālās saskarsmes kultūra. Profesionālā rakstība valsts valodā.	Spēja loģiski argumentēt, diskutēt, prezentēt savu nostāju, paust viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju komunikācijā ar klientiem un kolēģiem gan mutiski, gan rakstiski, nodrošinot korektas mērķauditorijai atbilstīgas, saprotamas un literārās valodas normām atbilstošas informācijas sniegšanu valsts valodā.	6. LKI
		Ievērot latviešu literārās valodas normas lietišķajā stilā (gramatiku un stilistiku).			
		Lietot profesionālo terminoloģiju latviešu valodā.			
		Brīvi diskutēt, skaidri un argumentēti sniegt profesionālās tēmas izklāstu valsts valodā.			
		Ievērot saskarsmes kultūru.			
5.5.	Lietot profesionālajā saziņā vismaz divas svešvalodas.	Lietot svešvalodu mutvārdu un rakstu formā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Svešvalodas literārā forma. Sociālā darba un sociālās pedagoģijas terminoloģija divās svešvalodās. Starpkultūru komunikācija multikulturālā vidē.	Spēja lietot svešvalodas dažādās dzīves situācijās atbilstoši saziņas partnerim un saziņas mērķim.	6. LKI
		Lietot profesionālo terminoloģiju svešvalodā.			
		Diskutēt par profesionāliem jautājumiem svešvalodā, saprotami sniegt izklāstu par profesionāliem jautājumiem svešvalodā.			
5.6.	Lietot digitālās tehnoloģijas.	Izmantot detalizētas informācijas meklēšanas stratēģijas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Informācijas meklēšanas paņēmieni un stratēģijas. Tiešsaistē pieejamās informācijas izvērtēšanas paņēmieni.	Spēja pārliecinoši, kritiski un droši izmantot digitālās tehnoloģijas profesionālajā darbībā un komunikācijā sociālā darbinieka darba pienākumu veikšanai, t.sk.	6. LKI
		Novērtēt informācijas derīgumu, uzticamību, izmantojot dažādus kritērijus.			

		Izmantot dažādus saziņas rīkus un to papildu funkcijas tiešsaistē. Radīt digitālo saturu dažādos formātos, izmantojot digitālos satura veidošanas rīkus (prezentācija, fotogrāfija, video u.c.). Lietot sociālā darba vai sociālās pedagogijas pētniecībā un profesionālajā darbībā nepieciešamās lietojumprogrammas. Nodrošināt datu aizsardzību atbilstoši datu aizsardzību regulējošiem dokumentiem.	Sociālajā darbā nepieciešamās digitālās tehnoloģijas un to lietošana. Sociālā darbinieka darbā nepieciešamās lietojumprogrammas. Datu bāzes un to izmantošana sociālajā darbā. Digitālo ierīču un tehnoloģiju drošība. Datu aizsardzība.	pētniecības, izglītošanas un informēšanas nolūkos.	
5.7.	Sadarboties ar kolēģiem, citu profesiju pārstāvjiem, klientiem un viņu tuviniekiem, kopienas pārstāvjiem vajadzību identificēšanā, risinājumu plānošanā, īstenošanā un novērtēšanā.	Definēt intervences vai pakalpojuma mērķus un plānot aktivitātes. Uzklausīt citus un veidot efektīvu komunikāciju, veicot pašnovērtējumu, argumentējot, empatizējot. Pārliecinoši argumentēt un prezentēt savu viedokli. Komunicēt multikulturālā vidē, cienot cilvēku daudzveidību. Novērst un risināt konfliktsituācijas. Sniegt informāciju par sociālā darbinieka profesionālo darbību un izskaidrot tās mērķus un uzdevumus, iespējas un ierobežojumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Saskarsmes jēdziens, profesionālā saskarsme, uztvere, tās veidi, saskarsmes līdzekļi, kontakta dibināšana un uzturēšana ar klientu, aktīvās klausīšanās prasmes. Komunikācijas teorijas un metodes, efektīva komunikācija. Dažādu kultūru un subkultūru raksturīgās iezīmes, komunikācijas atšķirības dažādās kultūrās. Alternatīvās komunikācijas līdzekļi. Pozitīvas saskarsmes un sadarbības veidošana. Konfliktsituāciju novēršanas un risināšanas paņēmieni.	Spēja efektīvi komunicēt un veidot pozitīvu saskarsmi, cienot cilvēku dažādību. Spēja efektīvi sadarboties ar kolēģiem, citu saistītu profesiju pārstāvjiem, klientiem un viņu tuviniekiem, kopienas pārstāvjiem vajadzību identificēšanā, risinājumu plānošanā un īstenošanā.	6. LKI

		Saprotami izskaidrot vajadzību novērtēšanas, intervences vai pakalpojumu mērķus, kritērijus un rezultātus.	Mediācijas pamati. Sabiedrisko attiecību mērķi, uzdevumi un funkcijas. Sabiedrisko attiecību instrumenti un kanāli, sabiedrisko attiecību kampaņu organizēšana, vēstījumu veidošana, informatīvo materiālu veidi un to sagatavošana. Starpinstitucionālās sadarbības principi.		
		Sadarboties starpprofesionālas komandas ietvaros.			
5.8.	Plānot un organizēt savu profesionālo darbību.	Veikt savus uzdevumus orientējoties uz organizācijas kopējā mērķa sasniegšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Projektu vadība valsts un pašvaldību sektoros. Dizaina domāšana pakalpojumu lietotāju vajadzību un interešu izpētei, novērtēšanai, īstenošanai lietotājiem saprotamā veidā. Uzņēmējdarbības projektu vadība. Lēmumu pieņemšanas metodes. Datos balstīta lēmumu pieņemšana. Laika plānošanas principi.	Spēja profesionāli un atbildīgi veikt darba pienākumus, plānojot un organizējot profesionālo darbību.	6. LKI
		Izvērtēt iespējamās finanšu riskus.			
		Uzstādīt, pamatot un prioritizēt mērķus.			
		Patstāvīgi pieņemt datus un cita veida situācijai atbilstošā informācijā balstītus lēmumus.			
		Pamatot izvēles un lēmumus.			
		Plānot un sekot līdzi darba izpildes termiņiem un kvalitātei, līdzsvarojot darbu apjomu, laiku un resursus.			
		Iesaistīties jaunu ideju radīšanā, izrādot iniciatīvu.			

5.9.	Organizēt un vadīt starpprofesionāļu komandu.	Deleģēt darba uzdevumus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Līderība, līderības teorijas.	Spēja organizēt un vadīt starpprofesionāļu komandu.	6. LKI
		Plānot un organizēt komandas darbu, lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vadības teorijas un pamatprincipi, stratēģiskā vadība.		
		Vadīt dažādu sociālā darba jomas, veselības aprūpes, izglītības un tiesībsargājošo profesiju pārstāvju komandas.	Pārmaiņu vadība. Komandas veidošana un attīstība. Komandas darba principi, komandas organizēšanas un vadības metodes.		
5.10.	Ievērot labklājības nozari reglamentējošo normatīvo aktu prasības.	Izmantot profesionālajā darbībā labklājības nozari reglamentējošos normatīvos dokumentus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Cilvēktiesību īstenošana normatīvajā regulējumā. Bērnu tiesību pamatprincipi un to aizsardzība (t.sk. normatīvais regulējums). Labklājības nozari reglamentējošie normatīvie dokumenti.	Spēja piemērot profesionālajā darbībā labklājības nozari reglamentējošos normatīvos dokumentus.	6. LKI
5.11.	Rūpēties par savu fizisko un garīgo veselību.	Laicīgi identificēt izdegšanas sindroma pazīmes un vērsties pēc atbilstošas palīdzības.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselīgs dzīvesveids. Darba apstākļi un cilvēka veselība. Supervīzija, tās iespējas izdegšanas profilaksē, mazināšanā un novēršanā. Laika menedžments. Stresa menedžments.	Spēja novērtēt savu fiziskās un garīgās veselības stāvokli un atbilstoši rīkoties, uzņemoties atbildību par savām darba spējām.	6. LKI

5.12.	Ievērot darba tiesību, darba aizsardzības, vides aizsardzības un civilās aizsardzības normatīvo aktu prasības.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Darba aizsardzības sistēma. Vides aizsardzības sistēma. <u>Izpratnes līmenī:</u> Darba tiesiskās attiecības, darbinieka tiesības, pienākumi un atbildība. Sociālā dialoga līmeņi un veidošanas pamatprincipi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba devēja un darba ņēmēja tiesiskās attiecības. Darba tiesību, darba aizsardzības, vides aizsardzības un civilās aizsardzības normatīvie akti.	Spēja veikt darba uzdevumu, ievērojot tiesību aktos noteiktās darba, vides un civilās aizsardzības prasības.	6. LKI
		Ievērot darba aizsardzības prasības.			
		Organizēt darba vietu atbilstoši darba aizsardzības un vides aizsardzības prasībām.			
		Novērtēt darba vides riska faktoru ietekmi uz veselību.			
		Ievērot darba vides un civilās aizsardzības normatīvo aktu prasības.			
		Risināt nestandarta darba situācijas.			
5.13.	Krīzes situācijās un nelaimes gadījumos rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem.	Atpazīt ārkārtas situāciju un rīkoties atbilstoši civilās aizsardzības normatīvo aktu prasībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Civilās aizsardzības sistēma. Krīzes situāciju vadība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Rīcība dažādu dzīvībai bīstamu apdraudējumu un katastrofu gadījumos. Evakuācijas plāni. Pirmās palīdzības sniegšana ABC shēma ¹ Ugunsdrošības noteikumi.	Spēja atbildīgi rīkoties ārkārtas situācijās un sniegt nepieciešamo pirmo palīdzību līdz brīdim, kad ierodas neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde.	6. LKI
		Sniegt klientam/personai pirmo palīdzību līdz ierodas neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde.			

¹ <https://www.nmpd.gov.lv/lv/ko-darit-traumu-un-nelaimes-gadijumos>

5.14.	Pilnveidot savu profesionālo kompetenci.	Izvērtēt profesionālajā darbībā sasniegtos rezultātus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Supervīzija sociālajā darbā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionāla refleksija par prasmēm, attieksmēm, zināšanām, kompetencēm, profesionālo sasniegumu un neveiksmju analīze. Darbības pētījumu metodoloģija. Aktualitātes sociālā darba teorijā un praksē. Aktualitātes sociālās pedagoģijas teorijā un praksē.	Spēja izvērtēt savu profesionālo darbību balstoties profesionālās darbības pašizpētē un supervizora ieteikumos. Spēja pastāvīgi pilnveidot savu profesionālo kompetenci.	6. LKI
		Identificēt stiprās un vājās puses savā profesionālajā darbībā.			
		Izvirzīt profesionālās pilnveides mērķus.			
		Plānot un īstenot savus karjeras attīstības mērķus.			
		Izmantot profesionālās literatūras meklēšanas stratēģijas.			
		Analizēt aktuālo profesionālo literatūru un pielāgot jauniegūto informāciju konkrētām darba situācijām.			
		Izmantot profesionālajā darbībā aktuālus sociālā darba un sociālās pedagoģijas pētījumus un publikācijas.			

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs un ekspertu darba grupa	Labklājības ministrija Ilze Skrodele-Dubrovskā - Labklājības ministrijas Sociālā darba un sociālās palīdzības politikas departamenta direktore; Agnese Jurjāne - Labklājības ministrijas Sociālā darba un sociālās palīdzības politikas departamenta direktora vietniece; Daiga Renemane - Labklājības ministrijas Sociālā darba un sociālās palīdzības politikas departamenta vecākā eksperte. 17.12.2025. profesionālās kvalifikācijas prasības saskaņotas Labklājības ministrijas Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes (turpmāk – Padome) sēdē, kurā piedalījās Padomes locekļi: Mudīte Kruvese - Ieslodzījuma vietu pārvaldes Centrālā aparāta Resocializācijas daļas vecākā referente; Ilze Rudzīte - Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos; Mārtiņš Moors - Rīgas domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks, departamenta direktora vietnieks; Līga Rasnača - Latvijas Universitātes Ekonomikas un sociālo zinātņu fakultātes profesionālās maģistra programmas “Sociālais darbs” direktore, asociētā profesore; Ina Jankeviča - Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienības valdes priekšsēdētājas vietniece, Bauskas novada Sociālā dienesta Sociālās palīdzības un sociālā darba nodaļas vadītāja; Skaidrīte Gūtmane - Eiropas Kristīgās akadēmijas direktore; Kaija Muceniece - Valmieras novada Sociālo lietu pārvaldes vadītāja.
NEP atzinums par profesionālās kvalifikācijas prasībām	Labklājības ministrija, 11.05.2026.
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	10.06.2026.
Iepriekš saskaņoto profesionālās kvalifikācijas prasību redakcijas	14.10.2020.